

การยกระดับคุณภาพบริการ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน

Enhancing the Service Quality of Fix it Centre

คณิงลักษณ์ แสงประเสริฐ

วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ตำบลหอรรัตนชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

Kanounglak Seangprasert

Director of Ayutthaya Vocational College

Tambon Ho Rattanachai, PhraNakhon Si Ayutthaya District,

PhraNakhon Si Ayutthaya 13000

E-mail: Kanungrak.sa@thaindc.org

วันที่รับบทความ : 2 กันยายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ : 14 ตุลาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ : 30 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) นับเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีและทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน การจัดการศูนย์บริการซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) นั้น นับได้ว่าเป็นการบริหารจัดการแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (Integrated Management) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยโมเดล Thailand 4.0 เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม การขับเคลื่อน Thailand 4.0 ด้วยแนวทางพลังประชารัฐ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบกับการ

ส่งเสริม SMEs และ Startup เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เพื่อให้การดำเนินการของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน การยกระดับศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนให้เป็นศูนย์แบบถาวรภายในชุมชน จึงเป็นสิ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเห็นชอบ ที่จะพัฒนารูปแบบการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบถาวรประจำจังหวัด เพื่อให้บริการประชาชนเป็นแบบถาวร

คำสำคัญ: การยกระดับคุณภาพบริการ, ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบถาวร

ABSTRACT

The office of the vocational education commission's objective is to produce and develop manpower at the skill level (Vocational Certificate), technical level (Diploma) and technology level. (Bachelor of Technology or Operating). Moreover, there has vocational training to respond to the needs of the labour market. Fix it Center is the activity that supports good qualities and professional skills for learners. The management of this Center is the integrated management that is consistent with the economic development of Thailand policy with the Thailand 4.0 model. Thailand 4.0 model drives the economy with technology, creativity and innovation by using people's state power. This model focus on the participation of every sectors, SMEs and Startup advocating to drive in the same direction. It can be seen that driven by people's state

power is consistent with the management of Fix it Center that consists of private company sector, government sector, educational institution and civil society with the purpose to reduce unnecessary expenses, generate income from occupations and develop innovative products to the community to ensure the implementation of Fix it Center for sustainable success. Fix it Center elevation to be a permanent center in the community for the development of the student to have volunteer skills with intensive professional skills. It can strengthen confidence in providing services with continuous and sustainable quality. Therefore, the office of the vocational education commission has approved the operational development of Fix it Center to be a provincial permanent centre to serve people as a provincial permanent centre.

Keywords: Sustainable quality, Service quality

บทนำ

ประเทศไทยต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านในห้วงเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะเมื่อมีการประกาศแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย ด้วยโมเดล Thailand 4.0 ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรีที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น (www.thairath.co.th) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนอย่างเข้มข้นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนควรมี อันประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี รวมไปถึงทักษะชีวิตและอาชีพ สถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ที่มีเป้าหมายด้านผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใต้อำนาจการดำเนินงานด้านการจัดการอาชีวศึกษา ได้สนองนโยบายด้วยการจัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2560–2579) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแผนการจัดการอาชีวศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในระดับฝีมือ (ปวช.) ระดับเทคนิค (ปวส.) ระดับเทคโนโลยี (ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ) และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ ในการจัดการอาชีวศึกษาเน้นเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ด้านสมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการ

ปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ และด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และการประยุกต์สู่อาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.) ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้สานต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) อันเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีและทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียนที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับผิดชอบโครงการฯ นี้มาตลอดระยะเวลา 13 ปี (พ.ศ. 2549 – 2562)

การจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน หรือ Fix it Center จัดตั้งขึ้นตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีในวันที่ 19 กรกฎาคม 2548 ตามมาตรการเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยมอบหมายให้สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ จัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ขึ้น โดยระยะที่ 1 มีภารกิจด้านการให้บริการเป็นศูนย์การถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำด้านการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์การประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ในครัวเรือน เสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้ปฏิบัติงานในสภาพจริง การดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมาก เกิดผลดีด้านภาพลักษณ์และความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ในวันที่ 17 มกราคม 2549 คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เป็นระยะที่ 2 เริ่มดำเนินงานในเดือนธันวาคม 2548 ถึง เดือนเมษายน 2549 ขยายจำนวนศูนย์เพิ่มอีก 8,000 ศูนย์ ให้เป็น 10,000 ศูนย์ และได้ปรับกิจกรรมของโครงการฯ ให้ครอบคลุมกิจกรรมตามมาตรฐานโครงการฯ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการติดตามประเมินผล (สศช.) โดยเน้นการซ่อมเครื่องจักรเกษตรเป็นลำดับต้น ๆ และให้ความสำคัญต่อ

การพัฒนาสุขอนามัย และกระบวนการผลิตเพิ่มเพิ่มมูลค่าของชุมชน ในห้วงระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมา การดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ได้รับงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการกิจกรรมศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์อยู่ที่ชุมชน และนักศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง มีศักยภาพการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ประชาธิรัฐที่มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วยกิจกรรม 1) บริการซ่อม (Repair) เครื่องมือ/เครื่องจักรกลการเกษตรยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า/เครื่องใช้ในครัวเรือน และอื่น ๆ ให้คำแนะนำวิธีการใช้ การดูแลรักษา 2) บริการสร้าง (Build) อาชีพใหม่หรือต่อยอดอาชีพ โดยมีการสำรวจอาชีพตามความต้องการของชุมชนจัดทำหลักสูตรอาชีพ หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการและจัดอบรมโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญหรือครูร่วมกับนักเรียน นักศึกษา และ 3) บริการพัฒนา (Top Up) ผลผลิตชุมชน โดยครูนำนักเรียน นักศึกษาไปศึกษาเรียนรู้และนำเทคโนโลยีหรือสร้างนวัตกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการรับรองมาตรฐานคุณภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานแบบบูรณาการ คุรุจัดการเรียนการสอน เชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน และนักเรียน นักศึกษามีจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์บริการชุมชน อันจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาละเอียดและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการ “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส”

การบริหารจัดการศูนย์บริการซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

การจัดการศูนย์บริการซ่อมสร้างเพื่อชุมชน นับเป็นการบริหารจัดการแบบบูรณาการทุกภาคส่วน (Integrated Management) เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ สถานศึกษา และภาคประชาสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของการดำเนินการของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อเป็นการบริหารจัดการแบบบูรณาการ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับสถานศึกษา (สำนัก

ความร่วมมือ, ม.ป.ป.) (แผนภาพที่ 1) การบริหารจัดการแบบบูรณาการระดับจังหวัด และ ระดับอำเภอนั้นทางสถานศึกษานำโดยผู้บริหารสถานศึกษา และ หัวหน้างานในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ หัวหน้างานโครงการพิเศษ ทำการประสานงานไปยังภาคเอกชน ภาครัฐ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามภารกิจหลักของศูนย์ฯ ในพื้นที่จังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ทั้งนี้ การประสานงานระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด ระดับอำเภอ ได้แก่ นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มแม่บ้าน การประสานงานระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานนั้น เป็นการขออนุญาตจัดกิจกรรมและพิจารณาคัดเลือกพื้นที่จัดกิจกรรมศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนระดับอำเภอ หลังจากระบุพื้นที่ ระดับอำเภอ จะเป็นการประสานงานระดับอำเภอและชุมชนต่อไป โดยการพิจารณาจากชุมชนที่มีสามารถจัดตั้งศูนย์ฯ ได้ครอบคลุมพื้นที่ที่สามารถให้บริการในชุมชนใกล้เคียงได้ และประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้ารับบริการอย่างแท้จริง ในการนี้ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานโครงการพิเศษของแต่ละสถานศึกษาจะทำการประสานผ่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อประชุมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน ในการประชุมเป็นการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการรับบริการด้านใด สนใจความรู้ในการประกอบอาชีพด้านใด และพัฒนาผลผลิตชุมชนในทิศทางใด โดยจะพิจารณาจากผลผลิตในท้องถิ่นที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์นวัตกรรมเชิงพาณิชย์ และความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ สถานศึกษาจะนำข้อมูลมาวางแผนการปฏิบัติงานและจัดทำหลักสูตร และจัดสรรบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของชุมชน (สำนักงานความร่วมมือ, ม.ป.ป.) จะเห็นได้ว่าการบริหารงานของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน สอดคล้องกับหลักการบริหารแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในระบบราชการด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาการแยกส่วนการปฏิบัติงาน ระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการวางระบบความสัมพันธ์และประสานความร่วมมือระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการประสานความร่วมมือที่หลากหลาย ภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันคือ นำศักยภาพเฉพาะของแต่ละหน่วยงานสร้าง

คุณค่าให้กับงานตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของประเทศ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (<https://www2.opdc.go.th/lite/content0805.html>) ในภาคธุรกิจระบบการบริหารงานแบบบูรณาการ หรือ Integrated Management System เป็นรูปแบบการบริหารสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Results Oriented Focus) ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก รวมทั้งความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Requirement) อีกด้วย เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้ออกมาในลักษณะการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย หรือ Multiple win win Situation โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร หน่วยงาน (ธนิษนิตย์ สิริพันธ์, 2557) การนำแนวคิดการบริหารงานแบบบูรณาการมาใช้ในภาครัฐ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายร่วม มีการให้ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน จากนั้นหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว และมีทิศทางในการปฏิบัติงานที่จะเข้าถึงเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการบริหารจัดการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เมื่อสถานศึกษาทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชนจากการประสานงานระดับอำเภอ และระดับชุมชน สถานศึกษาจึงนำข้อมูลมาวางแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดทำหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจาก ภาคเอกชน ภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาจังหวัด ครู นักเรียน นักศึกษาในการเข้าพื้นที่ให้บริการ

การบริหารจัดการแบบบูรณาการระดับสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องบริหารงานแบบบูรณาการ ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้นำองค์กรเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ 2) ครู มีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าพื้นที่เพื่อให้บริการตามภารกิจซ่อมแซม สร้าง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่ชุมชน บทบาทของครูเป็นทั้งผู้ควบคุม และให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่อาสาเข้าบริการชุมชน อีกทั้งทำหน้าที่ให้ความรู้ตามหลักสูตรที่จัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอีกด้วย ดังนั้น ลักษณะการบูรณาการของครู จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-Integrated Learning : WIL) การบูรณาการ

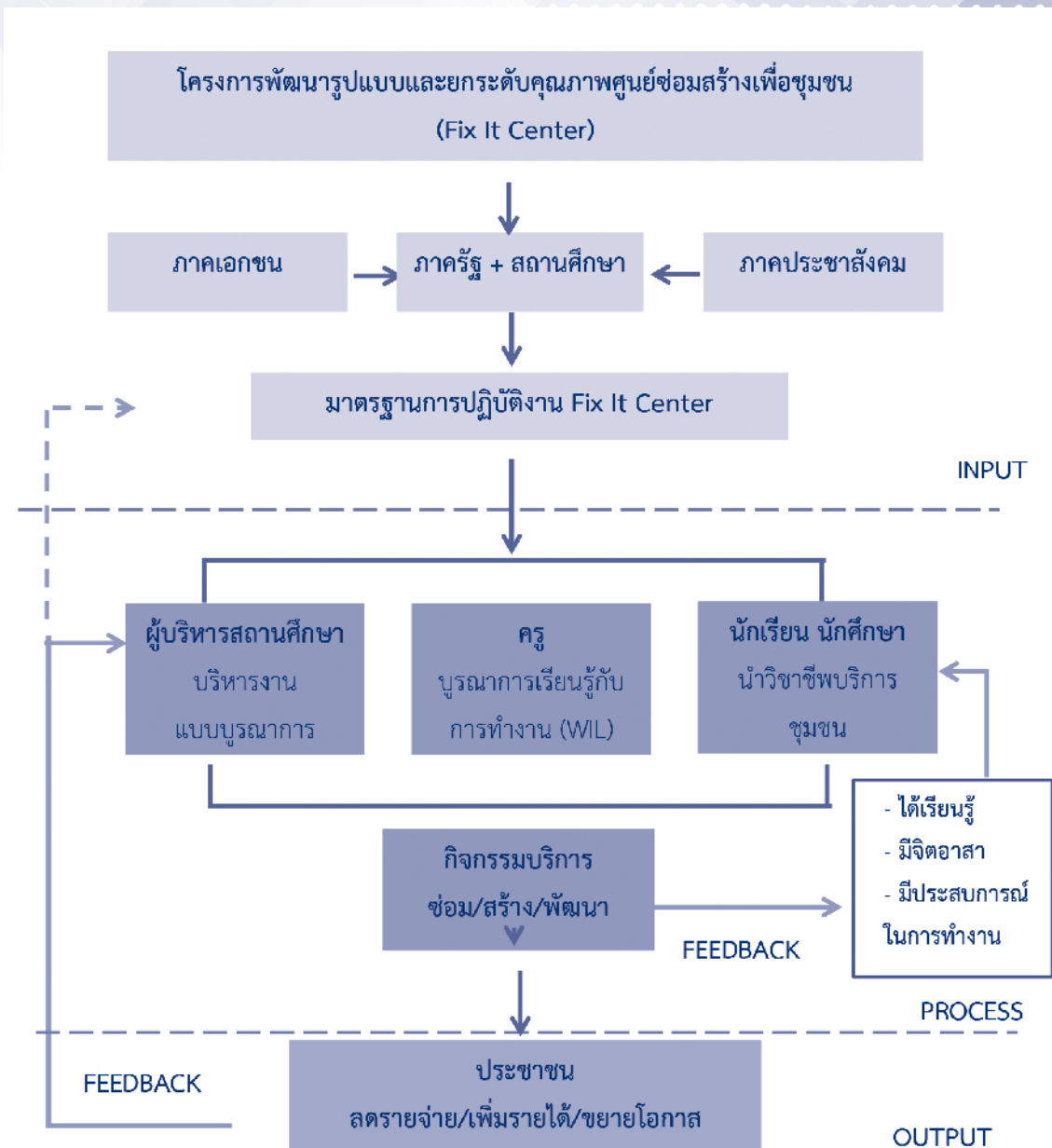
เรียนรู้กับการทำงานเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าส่งผลให้ผู้เรียนสายอาชีพได้พัฒนาทักษะอาชีพ มีสมรรถนะ และความพร้อมในการประกอบอาชีพอิสระ และสามารถเป็นเจ้าของกิจการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานในศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนจึงเป็นทิศทางของการพัฒนาที่เหมาะสม การประยุกต์รูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยมีแนวทางการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดจำนวนคาบเรียน แบ่งเบาภาระของครูและนักศึกษา เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมซึ่งจะเกิดการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษไทยในระดับอาชีวศึกษาต่อไป 3) นักเรียน นักศึกษา ทำหน้าที่จิตอาสาผู้ให้บริการชุมชน จึงเกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้ ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ได้รับประสบการณ์ และมีความเชื่อมั่นในการออกไปปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งปฏิบัติงานจริง อีกทั้ง ได้พัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีความสามารถ มีประสบการณ์ มีสมรรถนะ และความพร้อม สามารถสร้างช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (เจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ, ม.ป.ป.) อีกทั้งบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตอาสาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา อันจะส่งผลต่อการปรับภาพลักษณ์ที่ดีของนักเรียนอาชีวศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

การจัดกิจกรรมบริการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ประกอบกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ (สำนักความร่วมมือ, ม.ป.ป.)

1. บริการซ่อม (Repair) เครื่องมือ/เครื่องจักรกลการเกษตร ยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า/เครื่องใช้ในครัวเรือน และอื่น ๆ โดยมีการออกไปรับงานซ่อม วิเคราะห์อาการเสีย ดำเนินการซ่อม รายงานผลการซ่อม และให้คำแนะนำวิธีการใช้ การดูแลรักษาต่อผู้รับบริการ

2. บริการสร้าง (Build) อาชีพใหม่หรือต่อยอดอาชีพ โดยมีการสำรวจอาชีพตามความต้องการของชุมชน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

ที่มา : คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center), สำนักความร่วมมือ, สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

จัดทำหลักสูตรอาชีพ หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ และจัดอบรมโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญหรือครู ร่วมกับนักเรียน นักศึกษา

3. บริการพัฒนา (Top Up) ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยครู นำนักเรียน นักศึกษาไปศึกษาเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีหรือ สร้างนวัตกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริม การรับรองมาตรฐานคุณภาพ

การบริหารจัดการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) เป็นการบริหารจัดการแบบบูรณาทุกภาคส่วน อย่างแท้จริง เห็นได้จากการที่มีการประสานงานกับส่วน ราชการส่วนกลาง หรือหน่วยเหนือ ได้แก่ สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้รับนโยบายและแนวปฏิบัติ มาจากหน่วยงานสังกัด ส่งต่อนโยบายและแนวทางปฏิบัติ งานให้แก่สถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สถานศึกษา ในฐานะผู้ประสานงานและผู้ปฏิบัติงาน ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ทำหน้าที่ประสาน งานส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ สถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานของศูนย์ฯ สามารถดำเนิน กิจกรรมหลักได้ครบถ้วนและประชาชนได้รับประโยชน์ อย่างแท้จริง

มาตรการยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

ห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา มีการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ที่ ชุมชนและนักศึกษามี ผลงานดีเด่น อาทิ การสร้างศูนย์ถาวร ช้อมถึงบ้าน บริการ ถึงที่ (Delivery Service) สอนซ่อมสร้างด้วยตนเอง (Fix it by yourself) และการบูรณาการการเรียนรู้กับการ ทำงาน (Work-Integrated Learning) ในศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชน (Fix it Center) (เจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ, ม.ป.ป.) ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนการ บริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2555-2558 ที่ส่งเสริม ให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษา เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้ หาประสบการณ์

ออกไปสู่ตลาดแรงงานโดยให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละอาชีพ จัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) เพื่อฝึกฝนฝีมือ และเสริมสร้างทักษะ นักเรียน นักศึกษา ในการให้บริการแก่ประชาชน กลยุทธ์ในการ ดำเนินงาน ได้แก่ จัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ให้ นักเรียน นักศึกษามีทักษะในการให้บริการแก่ ประชาชน และจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ในศูนย์การเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้และพัฒนา ทักษะฝีมือ ในการใช้การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบอาชีพ รวมทั้งให้บริการแก่ประชาชน ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนิน โครงการขยายโอกาสการศึกษาวิชาชีพ และพัฒนาทักษะ วิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน กิจกรรมพัฒนารูปแบบ และยกระดับคุณภาพของศูนย์ซ่อม สร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ดำเนินการให้บริการ ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จึงได้จัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบ ถาวรประจำจังหวัด (สำนักความร่วมมือ, ม.ป.ป.)

การดำเนินงานโครงการยกระดับศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อ ชุมชน ซึ่งทำงานภายใต้ภารกิจหลักในการซ่อมเครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เครื่องมืออุปกรณ์ ดำรงชีวิต ประจำครัวเรือน ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้ การซ่อมบำรุงแก่ประชาชนและชุมชน รวมทั้งการยกระดับ ช่างชุมชน พัฒนาสุขอนามัยพื้นฐาน พัฒนานวัตกรรมต่อยอด เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่งเสริมมาตรฐานและรับรองคุณภาพ ในลักษณะเครือข่าย ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและวิสาหกิจชุมชน การยก ระดับศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ให้เป็น ศูนย์ถาวรนั้นแบ่งเป็น 2 รูปแบบ 1) จัดตั้งในพื้นที่ของ สถานศึกษา เรียกว่า “ศูนย์ถาวรในสถานศึกษา” สามารถ เป็นศูนย์กลางการบริการประชาชนให้ทั่วถึงทุกชุมชน โดยมี เครือข่ายชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) ศูนย์ ถาวรที่จัดตั้งในพื้นที่ของชุมชนเรียกว่า “ศูนย์ถาวรประจำ ชุมชน” สามารถเป็นศูนย์บริการประชาชนในชุมชนหรือ พื้นที่ใกล้เคียง โดยมีเครือข่ายชุมชนดำเนินการ ในกรณี ที่ศูนย์ฯ ยังพึ่งตนเองไม่ได้ ต้องอาศัยบุคลากรจาก สถานศึกษาศูนย์ฯ ควรอยู่ใกล้สถานศึกษา เพื่อความ

สะดวกในการบริหารจัดการของผู้ดูแลศูนย์ ซึ่งเป็นครู นักเรียน นักศึกษา และเครือข่ายชุมชน (สำนักความร่วมมือ, ม.ป.ป.) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การยกระดับศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) แบบถาวรนั้น สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรีที่นำโมเดล Thailand 4.0 เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ที่ต้องอาศัยแนวทางพลังประชารัฐ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีรัฐ เอกชน การค้า-อุตสาหกรรม การเกษตร ธนาคาร ประชาชน ชุมชน จังหวัด สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับการส่งเสริม SMEs และ Startup เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนโดยพลังประชารัฐนั้น สอดคล้องกับลักษณะการบริหารงานของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) ที่ประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาครัฐ สถานศึกษา และ ภาคประชาสังคม Thailand 4.0 ประกอบด้วย 2 แนวคิดสำคัญ ได้แก่ Strength from within หรือ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และ Connect to the world เมื่อภายในเข้มแข็งก็สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลกได้ Strength from Within หรือการสร้างความเข้มแข็งจากภายในนั้น มีกลไกในการขับเคลื่อนหลักอยู่ 3 ตัว คือ การยกระดับนวัตกรรม การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย ทั้ง 3 สิ่งนี้ ต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน นวัตกรรมจะถูกยกระดับขึ้น ผ่าน Growth Engine 3 ตัวใหม่ อันประกอบด้วย Green Growth Engine, Productive Growth Engine และ Inclusive Growth Engine การยกระดับนวัตกรรมเมื่อผนวกกับการสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ จึงจะเอื้อให้เกิดการสร้าง Smart Enterprise ที่มีโมเดลการทำธุรกิจแบบใหม่ ท่ามกลาง Enabling Ecosystem ที่เอื้อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ส่วนสุดท้ายของ Strength from Within คือการสร้าง ความเข้มแข็งในระดับฐานรากหรือชุมชน ซึ่งเมื่อผนวกความเข้มแข็งในระดับฐานรากกับการสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ จะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนสถานะของผู้คนในสังคม (Social Mobility) ผ่านการสร้างสังคมแห่งโอกาส (Society with Opportunity) ควบคู่ไปกับ

การสร้างสังคมที่สามารถ (Society with Competence) และเมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็งแล้ว การเชื่อมโยงภายนอก (Connect to the World) เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) หากพิจารณาแล้วจะพบว่ากิจกรรมของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) นั้น ช่วยให้การสร้างความเข้มแข็งจากภายในฐานรากระดับชุมชนมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งยั้ง และเมื่อชุมชนเข้มแข็งการก้าวผ่านไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วย่อมมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งยั้ง

สรุป

ตลอดระยะเวลาการดำเนินการของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้สนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดในการจัดกิจกรรมของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) มีการประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของศูนย์ฯ การขยายโอกาสการเรียนรู้ของทั้งนักเรียน นักศึกษา ชุมชน ด้วยการจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) แบบถาวรประจำจังหวัด เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาแรงงาน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนผ่านกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา และภาคประชาสังคม นอกเหนือจากนี้แล้ว การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีจิตอาสาในการให้บริการชุมชน ส่งผลให้ชุมชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้รับการบริการจากนักเรียน นักศึกษาช่วยในเรื่องของการปรับภาพลักษณ์เด็กอาชีวะ ให้อยู่ในฐานะ อาชีวะ ฝีมือชน คนสร้างชาติ อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2556-2561”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://www2.opdc.go.th/lite/content0805.html>.

ความร่วมมือ, สำนัก. คู่มือการประเมินการจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) แบบถาวร ประจำจังหวัด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.

ความร่วมมือ, สำนัก. คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.

เจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ. คู่มือปฏิบัติการซ่อมถึงบ้าน บริการถึงที่ โครงการยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.

เจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ. แนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการการเรียนรู้ Work-Integrated Learning : WIL. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.

ไทยรัฐ. “ไชรหัส “ประเทศไทย 4.0” สร้างเศรษฐกิจใหม่ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/613903>.

ธวัชชัย พันธุ์กุล. “การนำเสนอรูปแบบการดำเนินการของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555.

ธนนินิตย์ สิริพันธ์, ผ.ศ.น.พ. “Integrated management system ระบบการบริหารแบบบูรณาการ”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://mangementttqa.blogspot.com/2014/07/integrated-management-system.html>.

บริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, กอง. “พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20171114-draeqa-blueprint.pdf>, 2560.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อใช้วางแผนการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559.

สุวิทย์ เมษินทรีย์, ดร. “มารู้จัก “Thailand 4.0” : ผ่านมุมมอง “ดร.สุวิทย์” รมช.พาณิชย์”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/smes/detail/9590000076941>.